දහඅටවන සියවසේ කන්ද උඩරට
බෞද්ධාගමික පුනර්ජීවනය

අජිත් තල්වත්ත

Rs: 650/=
84878

කන්ද උඩරට රාජධානියේ බෞද්ධාගමික පුනර්ජීවනය

අජිත් තල්වත්ත
B.A. (Special) M.A. (PDN)
M.phil (KLN)

ප්‍රවේශ අංකය	84878
වර්ග අංකය	954.93 THA

RAJMNLIB
84878

පුස්තකාලය
ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය
මිහින්තලේ

පෙරවදන

''මිනිසා විශිෂ්ටත්වයට පත් කරන්නේ ඉතිහාසය විසිනැයි'' සුප්‍රකට දර්ශනවාදියකු වූ නීෂ්ටේ ප්‍රකාශ කර ඇත. ඉතිහාසය පිළිබඳ දැනුම, උදාර උගත් මිනිසකු නිර්මාණය කිරීමෙලා සවිමත් පදනමක් සැපයීම එයට හේතුවයි.

ශ්‍රී ලංකාව දෙදහස් පන්සිය වසරකට වැඩි දීර්ඝ ඉතිහාසයකට ද, ඊට ම ආවේණික සාර සම්ප්‍රදායකට ද උරුමකම් කියන රටක් ලෙස කීර්තියට පත් වූවකි. අපේ රටේ දේශපාලන, සමාජ හා සංස්කෘතික පසුබිම නිවැරැදි ව තේරුම්ගැනීමෙහිලා ඓතිහාසික ප්‍රවේශය ඉතා වැදගත් බව කිව යුතුය. බොහෝ මානව ශාස්ත්‍ර පමණක් නො ව නූතන සමාජීය විද්‍යා විශ්ලේෂණ මඟින් ද මෙම ඓතිහාසික ප්‍රවේශයට මුල් තැනක් දීම කැපී පෙනේ.

මෙම කෘතිය ඓතිහාසික විමර්ශනයක් ලෙස ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී කාලපරිච්ඡේදයක් පිළිබඳ ව කළ දීර්ඝ විවරණයකි. එම විග්‍රහය හුදු වාර්තාමය ස්වරූපයෙන් නො ව විෂය බද්ධ මූලාශ්‍ර අනුසාරී ව සිදු කිරීමට කතුවරයා ප්‍රශංසනීය උත්සාහයක් දරා ඇත. උඩරට සමාජ සංවිධානය පිළිබඳ බොහෝ ඓතිහාසික කෘති හා ලේඛන ඇතත්, විෂයානුකූලව ශාස්ත්‍රීය ගුණයෙන් යුතු නිර්මාණයක් අපට කියවීමට ලැබෙන්නේ මඳ වශයෙනි. මෙය බුදු සසුනේ අඳුරු

යුගයේ සුවිශේෂී මෙහෙවරක් ඉටු කළ ගණින්නාන්සේලාගේ සහ වැලිවිට සරණංකර සංඝරාජ මාහිමියන්ගේ ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාව පසු කාලීනව උඩරට සමාජ සංවිධානය අවබෝධ කරගත හැක්කේ කවරාකාරයෙන් ද යන්න පැහැදිලි කරමින් කරනු ලැබූ සාර්ථක පර්යේෂණයක් ලෙස ඉදිරිපත් කර තිබේ. අනෙක් අතට රාජ්‍යයත්වය, ආගම සහ සමාජය අතර පවතින අවියෝජනීය සම්බන්ධතාව ද ඒ සමඟ මතු කර දැක්වීමට කතුවරයා උනන්දු වී ඇත. ලංකා සමාජයේ ආගමේ කාර්යභාරය කුමක්ද? එය කාලීන විමර්ශනයන්ට බඳුන් වූයේ කෙසේද යන්න තේරුම් ගැනීමට ද මෙමඟින් ඉඩ ලැබී තිබේ. එම නිසා මෙම කෘතිය ඉතා වැදගත් ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයක ප්‍රතිඵලයකි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය අජිත් තල්වත්තගේ මෙම ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථය උපාධි අපේක්ෂකයන්ට මෙන්ම ඉතිහාසය, සමාජ විද්‍යාව, ලලිතකලා වැනි විෂයන් හදාරන පශ්චාත් උපාධි අපේක්ෂකයන්ට ද සාමාන්‍ය පාඨකයන්ට ද අතිශයින්ම වැදගත් කෘතියක් වනු ඇත.

ආචාර්ය රෝහිත දසනායක
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය
පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
පේරාදෙණිය.
10.03.2014

පටුන

පිටු

පිදුම ii

පෙරවදන

උපකාරක සැමරුම් vi - viii

පටුන ix - x

හැඳින්වීම xi - xiv

1. පළමුවන පරිච්ඡේදය

1. කන්ද උඩරට ඓතිහාසික පසුබිම 1 - 9

2. දෙවන පරිච්ඡේදය

2 බුද්ධ ශාසනයේ පසුගාමී යුගය 10 - 16

2.1 බටහිර ජාතීන්ගේ ආක්‍රමණය 17 - 23

2.2.1 පෘතුගීසීන් යටතේ බුද්ධාගම 23 - 27

2.3.2 ලන්දේසි පාලනය යටතේ මුහුදුබඩ පළාත්වල බුදු සසුන 27 - 30

2.3 ගණින්නාන්සේ 31 - 37

2.3.1 ශාසන විලෝපනය තුළ ගණින්නාන්සේගේ භූමිකාව 37 - 31

2.3.2 ගණින්නාන්සේ සහ සසුනේ වර්ධනය 41 - 46

2.4 බෞද්ධාගමට එල්ල වූ කතෝලික සහ හින්දු ආගම්වල බලපෑම 46 - 47

2.4.1 රෝමානු කතෝලික ආගමේ බලපෑම 47 - 54

2.4.2 හින්දු ආගමේ බලපෑම 54 - 57

3 තුන්වන පරිච්ඡේදය

3 උඩරට ශාසනික ප්‍රබෝධය

3.1 වැලිවිට හිමියන් සහ සඟ සසුනේ වර්ධනය 58

3.2 වැලිවිට සරණංකර සංඝරාජ හිමියන් 58 - 65

3.3 සරණංකර සංඝරාජ හිමි සහ නායක්කර් රජවරු 65 - 71

3.4 සරණංකර සංඝරාජ හිමි මඟින් ඇති වූ ශාස්ත්‍රීය ප්‍රබෝධය 71 - 74

3.5 සරණංකර සංඝරාජ යුගයේදී ම උඩරට බුදුදහම පරිහානියට පත්වීම 74 - 79

4 හතරවන පරිච්ඡේදය

4 බෞද්ධාගමික පුනරුදයේ ප්‍රවණතා 80

4.1 උපසම්පදාව පිහිටුවීම 80 - 84

4.2 සසුන් ගතවීම සඳහා කුල ගෝත්‍ර විමසීම 84 - 90

4.3 බුදුදහම දකුණු ප්‍රදේශයට ව්‍යාප්තවීම 90

4.3.1 වේහැල්ලේ සඟ පරපුර 91 - 94

4.3.2 මුල්කිරිගල පරම්පරාව 94 - 97

4.3.3 වැවසර සහ රන්සැගොඩ සඟ පරපුර 97 - 98

4.4 විහාරස්ථාන වැඩි දියුණුවීම 98 - 100

4.4.1 මහනුවර සමයේ ගෘහනිර්මාණ ශිල්පය 100 - 104

4.4.2 මහනුවර සමයේ බිතු සිතුවම් කලාව 105 - 112

4.4.3 මහනුවර සමයේ මූර්ති ශිල්පය 112 - 114

5. පස්වන පරිච්ඡේදය

5.1 කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජු මහනුවර ප්‍රදේශයේ විහාරාරාමවලට සිදු කළ පරිත්‍යාග 115 - 118

5.1.2	විහාර හා සම්බන්ධ පංගු	118 - 119
5.2.1	දළදා මාළිගාව	119 - 121
5.2.2	කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ සහ දළදා පෙරහර	121 - 125
5.3	අස්ගිරිය මහා විහාරයේ ගෙඩිගේ විහාරය	125 - 127
5.4	දෙගල්දොරුව විහාරය	127 - 133
5.5	ගංගාරාම විහාරය	134 - 144
5.6	මැදවල විහාරය	
5.7	බඹරගල විහාරය	147 - 149
5.8	ලංකාතිලක විහාරය	149 - 157
5.9	සූරියගොඩ ශ්‍රී නරේන්ද්‍රාරාම විහාරය	157 - 160
5.10	විහාරස්ථානවල රාජකාරිය සහ නිල පංගුකරුවෝ	161 - 166

6 හයවන පරිච්ඡේදය

6	**නිගමනය**	167 171
7	**උපග්‍රන්ථය**	172
8	**ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලිපි නාමාවලිය**	173 - 178